

bortfall av **h**, liksom i 39—43 **ialbi**. Mansnamnet *Ingi* har varit mycket sällsynt under vikingatiden, men är under medeltiden vanligt. Enda säkra belägg i runinskrifterna är Ög 220. Märkligt nog är däremot kvinnonamnet *Inga* ganska vanligt, belagt flera gånger även i södermanländska inskrifter (Sö 60, 65, 192, 205, 251). Se E. Wessén, *Studier till Sveriges hedna mytologi och fornhistoria* (1924), s. 64 f.

Namnet *Pegn* förekommer även på Sö 348, som ju enligt *Ransakningarna* ursprungligen har stått vid Lideby. Det är därför sannolikt fråga om samme man. Sö 348 är i så fall den äldre av de båda stenarna, då den är rest av *Pegn*, under det att Sö 349 är rest till minne av *Pegn* av hans söner.

350. Valsta (nu Brandalsund), Ytterjärna sn, Öknebo hd.

Pl. 178. Pl. 3: B 692.

Litteratur: B 692, L 812. *Ransakningarna* 1667—84; J. Peringskiöld, Mon. Sud.; R. Dybeck, Runa (fol.) 1, s. 87; O. Hermelin, Öknebo härad, s. 204, 209, 237, 247.

Äldre avbildningar: P. Helgonius (hos Peringskiöld a. a. och B 692; träsnittet är signerat »DSt»); Hermelin a. a.; Brate 1896 och 1919 (ATA).

Valsta är en liten gård (på $\frac{1}{2}$ mantal), som numera ingår i egendomen Brandalsund. Den gamla gårdstomten, som är obebyggd, låg V om landsvägen Södertälje—Nyköping, invid den därifrån utgående sidovägen till Gerstabergh. Enligt *Ransakningarna* fanns en runsten »vtij Walestadh . . . neder i åkergälet». Den blev där avtecknad av P. Helgonius. Sedermera har den blivit flyttad till parken vid Brandalsund, där den nu står rest på en liten höjd V om manbyggnaden.

Granit. Höjd 1,88 m., bredd (nedtill) 1,20 m. Linjerna i ristningen äro smala, men synnerligen jämnt och skickligt huggna. Ristningen är på det hela taget väl bevarad utom upptill på h. sidan, där några runor äro borta, och nedtill på h. sidan, där ett större stycke av ytan är svårt skadat.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter B 692):

ulfr : auk : igul : raistu : stain : pensa : at || ur[i : fa]pur sin : kupan : kup : hialb[i .] --- hn . .

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

UlfR ok Igull ræistu stæin þensa at Orra(?), faður sinn goðan. Guð hialpi [and hans.]

»Ulv och Igul reste denna sten efter Orre, sin gode fader. Gud hjälpe hans ande!»

Till läsningen: I 4 **r** är h. bst borta. Tydligt stungna äro 9 **g** och 24 **e**. Den senare liknar ett **a** med mycket kort bst. Icke stungna äro 39 **i**, 41 och 46 **k**. 30—31 **ur** äro tydliga. Framför 30 **u** finnas inga spår av någon runa. Av 32 finnes endast nedersta delen av hst i behåll. Följande två runor äro helt borta. Efter 53 **b** ha stycken av ytan flagrat av. Av 58—59 **hn** finns övre och större delen i behåll. Därframför är en halv hst bevarad med bst upptill på h. sidan; om en motsvarande bst funnits på v. sidan kan ej avgöras. Sålunda 57 **l** eller **t**. Mellan 54 **i** och 57 har funnits plats för sk och två runor. Efter 59 **n** finnas rester av ett nedhängande ormhuvud, som säkerligen haft samma utseende som på h. sidan. Möjligen kan här ha funnits plats för ännu en runa (**s**?), men inga spår äro bevarade. — Helgonius: De båda ormhuvudena saknas på H:s avbildning. I stället har han angivit två runor **ik** framför 1—4 **ulfr**; 17 **u** (L: **a**); 24 **i**; 30—32 **uri**; 42 **y**; 55—59 **shn** (L: **saln**). — Dybeck: 1—4 **ulfr**, 24 **i**, 30—32 **ura**. — Hermelin: 1—4 **ulfr**, 24 **i**, 30—32 **urm**, 37 **r**, 54 **i**, men därefter intet mera. — Brate: 1—4 **ulfr**, 24 **e** (eller **a**), 30—32 **ura**; efter 54 **i** endast 58 **h**.

Såväl Dybeck som Brate uppfatta korsets fot som ett liggande **b** och antaga, att korsstammen tjänat som stav för åtskilliga runor, alldeles som på Sö 352. Enligt Dybeck har Stephens tolkat de nyfunna runorna, men han meddelar varken dessa eller tolkningen. Enligt Brate äro blott de **s**-lika runorna överst säkra som huggna. »På den övriga delen af stenen kan ingen ristning upptäckas, dit dessa runor kunde höra.» För min del är jag böjd att tro, att de båda **s**-lika figurerna på korsstammen sakna språklig mening.

Om namnet *Igull* se ovan Sö 232. 30—32 **uri** är osäkert med avseende på sista runan. Numera kan den ej fastställas, på grund av stenyntans skador. Helgonius, som troligen är den ende, som har avtecknat inskriften före dessa skador, har **i**, Dybeck och Brate **a**, Hermelin **m**. Flera tolkningar äro möjliga: Om sista runan varit **a**, kan namnet ha varit antingen detsamma som på Sö 36, vilket Brate tolkar som *Orri*, eller detsamma som i de båda småländska inskrifterna vid Sävsjö (nom. **urai**) och vid Komstad (ack. **ura**), vilket von Friesen (*Runorna*, 1933, s. 179) tolkar som *Vrae*, isl. *Rái*. Om sista runan varit **m**, såsom Hermelin förmodar, har inskriften haft det även i andra inskrifter belagda *Ormr*. Däremot kan den dödes namn knappast ha varit *PoriR*, såsom Liljegren antager; framför 30 **u** finnas nämligen icke spår av någon runa.

Sö 350 är troligen utförd av samme ristare som de båda närmast följande runstenarna, från Överjärna sn.

351. Överjärna kyrka, Öknebo hd.

Pl. 179. Pl. 3: B 687.

Litteratur: B 687, L 807. J. Peringskiöld, Mon. Sud.; J. H. Schröder, Södermanlands fornminnen (hs S 115 i Uppsala Univ.-Bibl.), bl. 41; O. Hermelin, Öknebo härad, s. 255, 259, 269.

Äldre avbildningar: P. Helgonius (hos Peringskiöld a. a. och B 687); Hermelin a. a.; Brate 1896 (ATA).

Runstenen är insatt i kyrkogårdsmuren på södra sidan, vänd utåt mot skolhusets gårdsplan.

Var den ursprungligen haft sin plats är okänt. Peringskiöld och Bautil ha endast »Öfre Gjerna», vilket utan tvivel avser sockenkyrkan. Enligt Schröder låg den »i kyrkodörren inmurad», enligt Dybeck (1862, ATA) i »södra kyrkodörren». År 1875 var den emellertid flyttad. »Den från golfvet af kyrkans vapenhus uttagne stenen har blifvit insatt i kyrkogårdsmuren vid gårdsplanen till klockarens boställe», skriver Hermelin detta år.

Granit. Höjd 1,65 m., bredd 0,95 m. Stenen är avslagen, så att omkring en tredjedel av ristningen är förlorad. Men på det bevarade stycket är ristningen djup och tydlig. Endast upptill t. h. är den nött.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter Helgonius):

[**u**] + **raisti** + **stain** + **pansi** + **at** + || **uikair** + **fapur** + **sin** + **uinr** . . . **abu** + **h-n** ×

5 10 15 20 25 30 35 40

. . . *raisti stæin þanski at VigæiR, faður sinn* . . . [*dr*] *apu hann*.

» . . . reste denna sten efter Viger, sin fader . . . dräpte honom.»

Till läsningen: Av 1 **u** finnes endast nedre delen av en stav i behåll. Icke stungna äro 32, 35 **i**. Av 41 **h** finns endast nedre hälften kvar, med de nedåtriktade bst. Av 42 finnes endast hst:s nedre del kvar; bst äro helt borta. — Helgonius: 1 **u** (L: **r**), 15 **i** (L: **n**), 34 **i**, 35—37 saknas; 38—43 **bu** + . . . **n** + (L: **bunta** +). — Hermelin: 15 **a**, 34—37 **uinr**, 38—43 **abu** + **sin**. — Brate: 15 **a**, 34—37 **uinr**, 38—43 **abu** + **han**.

Framför 2—7 **raisti** har stått ett personnamn, som (trots Helgonius' **u**) har ändats på **-r**.